

Persoonlijkheidsstoornissen

cluster Zuid-Hollandse Eilanden

informatie voor verwijzers

Inleiding

Het cluster Zuid-Hollandse Eilanden is actief in de regio Voorne-Putten, Goeree-Overflakkee en de Hoekse Waard. Het aanbod is breed en compleet. De behandelmogelijkheden zijn goed op elkaar afgestemd, zodat cliënten, indien nodig, kunnen overstappen van de ene naar de andere behandelvorm. Om goed in te spelen op zorgvragen van cliënten uit het verzorgingsgebied, heeft het cluster zes locaties. MFC Spijkenisse is daar één van.

MFC Spijkenisse is een (dag)klinisch centrum voor persoonlijkheidsstoornissen, algemene opname en stemmingsstoornissen. Unit 1 is een gespecialiseerde afdeling voor (dag)klinische behandeling voor persoonlijkheidsstoornissen, gebaseerd op de visie en methodiek van Mentalization Based Treatment (MBT).

Voor wie?

De (dag)klinische behandeling Mentalization Based Treatment biedt een behandeling aan mensen met ernstige emotionele en/of psychische klachten die samenhangen met een borderline persoonlijkheidsstoornis. Deze stoornis kan leiden tot ernstige beperkingen in het dagelijks functioneren. De problematiek kenmerkt zich vooral door sterke stemmingswisselingen en impulsief gedrag. Daarnaast kunnen zich vele andere psychische verschijnselen voordoen, zoals angsten, depressieve klachten, woede-uitbarstingen, een trauma of PTSS(-klachten), moeilijk contacten kunnen leggen of moeilijk relaties kunnen behouden, weinig zelfvertrouwen en zwart-wit denken (het denken in uitersten). Ook is er vaak sprake van zelfdestructief gedrag. Voorbeelden hiervan zijn alcohol- en drugsmisbruik, eetstoornissen, dreigen met zelfdoding en opzettelijke zelfverwonding. Soms kan er ook sprake zijn van (rand-)psychotische belevingen (horen van stemmen, in de war zijn). Door deze problematiek ontstaan vaak problemen op een breed terrein zoals werk, relaties en vriendschappen, vrijetijdsbesteding, etc.

Voor wie niet?

Mentalization Based Treatment is niet geschikt voor mensen met:

- schizofrenie
- zwakbegaafdheid
- (ernstig) anti-sociaal gedrag
- op de voorgrond staande verslavingsproblematiek

De behandeling

Mentalization Based Treatment is een therapievorm, die zich concentreert op het aanleren van mentaliseren met hechting als theoretisch kader. Mentaliseren is het kunnen begrijpen van het eigen gedrag en dat van anderen in termen van gedachten, wensen, gevoelens en ideeën. Het uitgangspunt is dat verandering kan optreden als iemand zichzelf (gevoelens, gedachten, wensen, ideeën, gedrag) en anderen beter leert begrijpen. Het vermogen tot mentaliseren wordt in de jeugd jaren ontwikkeld en is cruciaal bij het aangaan van constructieve en intieme relaties.

De behandeling biedt de cliënt de gelegenheid te ontdekken hoe deze over zichzelf en anderen denkt en wat de cliënt daarbij voelt. De manier waarop de cliënt zichzelf en anderen ziet en ervaart, kan leiden tot gedrag dat het dagelijks functioneren ernstig belemmert. Door het verkrijgen van inzicht in de eigen reactiepatronen en het aanleren van een manier hier meer controle over te krijgen, is de cliënt beter in staat problemen te hanteren, bevredigende relaties aan te gaan en die te onderhouden. Een belangrijk onderdeel daarin is hoe de cliënt omgaat met conflicten met anderen en conflicten binnen zichzelf. Uiteindelijk biedt de therapie de mogelijkheid meer inzicht te krijgen in het eigen gevoelsleven en het eigen gedrag en dat van anderen.

Ieders ervaring binnen de behandeling is anders. Het kan gevoelens en ervaringen oproepen die moeilijk te hanteren zijn. De cliënt wordt gevraagd na te denken over zichzelf en de mensen om hem of haar heen, verantwoordelijkheid te nemen en een relatie aan te gaan met de groep. De goede vertrouwensrelatie is hierbij van groot belang.

De cliënt krijgt een gestructureerd programma van groepspsychotherapie, dans- en bewegings-therapie, creatieve therapie, farmacotherapie en sociotherapie/milieu therapie aangeboden. Daarnaast bestaat er de mogelijkheid tot maatschappelijke ondersteuning door maatschappelijk werk. Hiervoor wordt door het team eerst een indicatie afgegeven.

Wij kiezen ervoor om, wanneer AS-I problematiek op de voorgrond staat, deze als eerste te behandelen. Dit kan betekenen dat de cliënt tijdelijk wordt overgeplaatst naar een afdeling die daarin gespecialiseerd is. Wanneer de AS-I problematiek afdoende behandeld is, kan de cliënt weer teruggeplaatst worden.

Behandelduur en -beloop

De behandeling op de afdeling persoonlijkheidsstoornissen (unit 1) wordt aangeboden op twee manieren: een klinische en een dagklinische/deeltijdvariant. Wij bieden een klinische behandeling van zes tot negen maanden. Hierna zal, in overleg met de cliënt, de behandeling worden voortgezet in deeltijd. Deze is verbonden aan de kliniek en in principe bedoeld als vervolg op een klinische behandeling. De duur van de deeltijdbehandeling kan sterk variëren, maar is maximaal

18 maanden. Bij aanvang van de behandeling bespreken we met de cliënt een persoonlijk behandelplan. In het behandelplan staat een omschrijving van de problemen, de hierop afgestemde doelen en de wijze waarop wij deze doelen willen bereiken. Het behandelplan vormt de leidraad voor de behandeling. Iedere acht weken vindt er een evaluatiemoment plaats van het behandelplan. Hiervoor beschrijft de cliënt, de therapiegroep en het behandelteam hoe er in de afgelopen periode aan de doelen gewerkt is. Op basis hiervan worden nieuwe behandeldoelen opgesteld.

Klinische behandeling

Het behandelprogramma bestaat uit vijf dagen per week en de cliënt verblijft 24 uur per dag in de kliniek. Het weekendverlof loopt van vrijdagmiddag 14.00 uur tot zondagavond uiterlijk 22.30 uur. Mocht de thuissituatie of de emotionele stabiliteit niet toelaten dat de cliënt naar huis kan of wil, dan kan er in overleg met het behandelteam, gekozen worden om het weekend op de locatie te verblijven. Op de afdeling wordt de cliënt een vervangend leefmilieu aangeboden, waardoor deze meer afstand kan nemen van het thuismilieu.

De afdeling is zo opgezet dat deze structuur en houvast biedt. De cliënt kan oefenen met mentaliseren in het woonhuis en in de programmaonderdelen, zoals groepstherapie en vaktherapie. De kliniek biedt de mogelijkheid om op een intensieve manier te werken aan de eigen problemen en om te oefenen met nieuw verworven inzichten. Juist voor mensen met meervoudige problemen, die een zwak sociaal netwerk hebben en veel vaardigheden willen opdoen op het terrein van zelfzorg, sociale omgang en organisatie van hun dagelijks leven, is een dergelijk milieu van belang.

In de kliniek zijn drie therapiegroepen, namelijk 1A, 1B en 1C. Deze groepen zijn ingedeeld naar hulpvraag en ernst van de problematiek. In de klinische behandeling is er altijd een sociotherapeut aanwezig, zowel in het woonhuis als tijdens de verschillende programmaonderdelen. Daarnaast zijn er overdag en in de avonden altijd sociotherapeuten aanwezig. In de nacht zijn er verpleegkundigen als aanspreekpunt beschikbaar.

Deeltijdbehandeling

Het behandelprogramma van de deeltijd bestaat uit drie dagen per week van 08.45 uur tot 17.00 uur. Hierin kunnen specifieke vaardigheden worden geleerd op het gebied van cognities, emoties en gedrag. Hierbij worden, net als in de kliniek, verschillende verbale en non-verbale therapieën aangeboden, zoals groepspsychotherapie, creatieve therapie. De nadruk ligt meer bij het - in het thuismilieu - verder uitwerken en oefenen van de vaardigheden, die zijn opgedaan tijdens de klinische behandeling. Daarnaast wordt de zelfredzaamheid en zelfstandigheid verder bevorderd. De sociotherapeut is overdag bij verschillende programmaonderdelen aanwezig en is in de avonden, bij crisis, telefonisch bereikbaar. In de nacht zijn er verpleegkundigen als aanspreekpunt beschikbaar.

Het behandelteam

Het team bestaat uit verschillende medewerkers: een psycholoog/psychotherapeut, psychiater, GZ-psycholoog, arts, psychiater in opleiding, dans- en bewegingstherapeut, creatief therapeuten, een sociaalpsychiatrisch verpleegkundige, maatschappelijk werker en sociotherapeuten. De individuele psychotherapeut is de hoofdbehandelaar.

Intake

Om na te gaan of de cliënt in aanmerking komt voor een deeltijd- of een klinische behandeling Mentalization Based Treatment, voeren we samen met de cliënt één of meerdere gesprekken. Mogelijk worden daarbij ook één of meerdere voor de cliënt belangrijke personen (partner, familie) betrokken. Ook kan er, als onderdeel van de intake, nader psychologisch en psycho-diagnostisch onderzoek plaatsvinden. Voorafgaand aan de start van de behandeling sluiten we een voorlopige behandelovereenkomst met de cliënt af.

Mocht de cliënt in aanmerking komen voor een klinische behandeling, dan zal gekeken worden bij welke therapiegroep de hulpvraag het beste past. Voordat de cliënt met de behandeling begint, wordt deze uitgenodigd voor een kennismakingsgesprek. Het gesprek is bedoeld als wederzijdse kennismaking. We geven de cliënt uitleg over het totale programma, we bespreken de huisregels en er volgt een rondleiding.

Aanvang van de behandeling

Na het kennismakingsgesprek spreken we met de cliënt een datum af waarop de behandeling kan beginnen. De eerste dag vragen wij de cliënt om 9.00 uur aanwezig te zijn. De week vóór de start heeft het behandelteam de overige cliënten ingelicht over de komst. Eén van de cliënten heeft zich vrijwillig aangeboden om de cliënt de eerste dag rond te leiden, zodat deze kan wennen aan de nieuwe omgeving, het programma en de faciliteiten.

Onderzoek

Mentalization Based Treatment is een behandelvorm waarvan de effectiviteit wetenschappelijk bewezen is. Om de kwaliteit van de behandeling te optimaliseren, blijft onderzoek noodzakelijk. Wij zullen de cliënt daarom tijdens en na de behandeling verzoeken om vragenlijsten in te vullen. De antwoorden zijn vertrouwelijk en worden enkel gebruikt door teamleden van het MBT-programma voor onderzoek. De medewerking aan dit onderzoek is volledig vrijwillig.

Meer informatie en aanmelding

Verwijzers kunnen informatie opvragen en cliënten rechtstreeks aanmelden bij onze opnamecoördinator Melanie Prins.

t 06-2058 4865

e aanmelden.zhe@deltapsy.nl

*Melanie Prins,
opnamecoördinator*

Delta Psychiatrisch Centrum is gespecialiseerd in diagnostiek, behandeling en begeleiding van mensen met een ernstige psychische of psychiatrische aandoening. Jaarlijks nemen we ongeveer 2100 mensen op in onze klinieken en hebben we bijna 95000 poliklinische contacten. Delta telt circa 1500 medewerkers. Zij zijn werkzaam in een van de circa 30 locaties in ons werkgebied Groot-Rijnmond en de Zuid-Hollandse eilanden.

Meer informatie is te vinden op www.deltapsy.nl.

Delta Psychiatrisch Centrum

Postadres

Postbus 800
3170 DZ Poortugaal

Bezoekadres

Albrandswaardsedijk 74
3170 AA Poortugaal
t 010-503 1313
f 010-503 1414

www.deltapsy.nl

01-01-10